



НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ У ДП «ОСТЕРСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

*О.М. Костенко, студент**

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України, м. Київ*

Актуальність процесу відтворення лісових насаджень обумовленанизьким показникомлісистості України (15,9 %), масовими всиханнями штучних лісостанів, необхідністю підвищення якості садивного матеріалу і створених культур. Останніми роками все більшої популярності набуває відтворення лісів на засадах екологічно орієнтованого лісівництва. Екологічний аспект сталого розвитку галузі передбачає збереження і примноження територій з лісовими екосистемними особливостями та раціональне й безпечне використання лісових ресурсів. Для реалізації завдань сталого розвитку лісового господарства, відтворення лісів повинно мати пріоритетне значення у комплексі робіт із ведення лісового господарства.

За період 2010-2019 рр. в Остерському лісництві ДП «Остерське лісове господарство» було створено 245 га лісових культур. Щорічні площі заліснення були в межах 20–41 га, за винятком 2011-2012 рр., коли було створено лише 10,3 і 12 га культур відповідно. Переважаючими умовами на території лісових масивів лісництва є свіжі бори та субори (A_2 і B_2), у яких головною породою є сосна звичайна (*Pinus sylvestris*), а супутніми – береза повисла (*Betula pendula*) і дуб червоний (*Quercus rubra*).

Насіння для вирощування садивного матеріалу заготовлюють безпосередньо зі звалених дерев під час рубок головного користування (у зимовий період). Переважно заготовлене насіння має І клас якості, що є гарною перспективою для створення біологічно стійкого садивного матеріалу, а в подальшому стійких до хвороб лісу та продуктивних лісових насаджень.

Садивний матеріал для створення культур вирощують на розсаднику у посівному відділенні (сосна звичайна, дуб червоний, липа серцелиста), у коробах (береза, вільха) і теплицях (сосна).

*Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.Ю. Кайдик

Лісовідновлення у ДП «Остерське лісове господарство» відбувається такими способами: посадка сіянців під меч Колесова; посадка сіянців із закритою кореневою системою за допомогою посадкової труби «Pottiputki»; висів насіння у борозни за схемою 2,5×0,7 м безпосередньо на лісокультурній площі. На території Остерського лісництва останніми роками використовують лише такі схеми змішування: 5р.Сз1р.Бп(44,0 % площі створених культур); 1р.Сз(36,4 %); 5р.Сз1р.Дч (19,6 %). Переважають схеми розміщення рослин 2,0×0,7 і 2,5×0,7 м.

Наші дослідження штучних 20-річних насаджень (табл.) дали змогу зробити висновок, що в умовах свіжого субору на території Східного Полісся (ДП «Остерське ЛГ») найкращі таксаційні показники мають культури, створені за схемою змішування 5р.Сз1р.Бп, які зростають за I^a бонітетом. Листяний опад берези у процесі свого розкладання повертає у ґрунт значно більше поживних речовин і макроелементів, ніж опад сосни.

Лісівничо-таксаційні показники досліджених культур

Номер ПП	Схема		Склад насаджень	Вік, років	ТЛУ	К-сть дерев, шт./га	Середні				Бонітет
	змішування	розміщення садивних місць					висота, м		діаметр, см		
							Сз	Бп	Сз	Бп	
1	5р.Сз1р.Бп	2,0х0,7м	8Сз2Бп	20	V ₂	2750	10,8	6,8	11,0	4,5	I ^a
2	5р.Сз1р.Бп	2,0х0,7м	9Сз1Бп	20	V ₂	2636	10,9	6,6	10,8	4,7	I ^a
3	3р.Сз3р.Бп	2,5х0,7м	6Сз4Бп	20	V ₂	2363	6,7	7,9	9,5	5,6	II
4	3р.Сз3р.Бп	2,5х0,7м	6Сз4Бп	20	V ₂	2213	7,4	7,7	9,6	5,4	II
5	1р.Сз	2,0х0,7м	10Сз	20	V ₂	3063	9,0	-	11,3	-	I
6	1р.Сз	2,0х0,7м	10Сз	20	V ₂	2938	9,1	-	11,4	-	I

Насадження, створені за схемою змішування 3рСз3рБп, які зростають за II бонітетом мають значно гірші показники. Збільшенняширини міжрядь на 0,5 м і частки берези у складі призвело до того,що береза значно швидше росте угору та сильно заглушає сосну.

Насадження створені за схемою змішування 1рСз, які зростають за I бонітетом мають кращі результати, ніж деревостан створений за схемою 3рСз3рБп, але з точки зору ведення екологічно орієнтованого лісівництва створювати монокультури є недоцільно, оскільки це не відповідає природі лісу. Такі насадження є дуже пожежонебезпечними і не стійкими до ураження шкідниками та хворобами лісу, оскільки відсутні листяні породи.